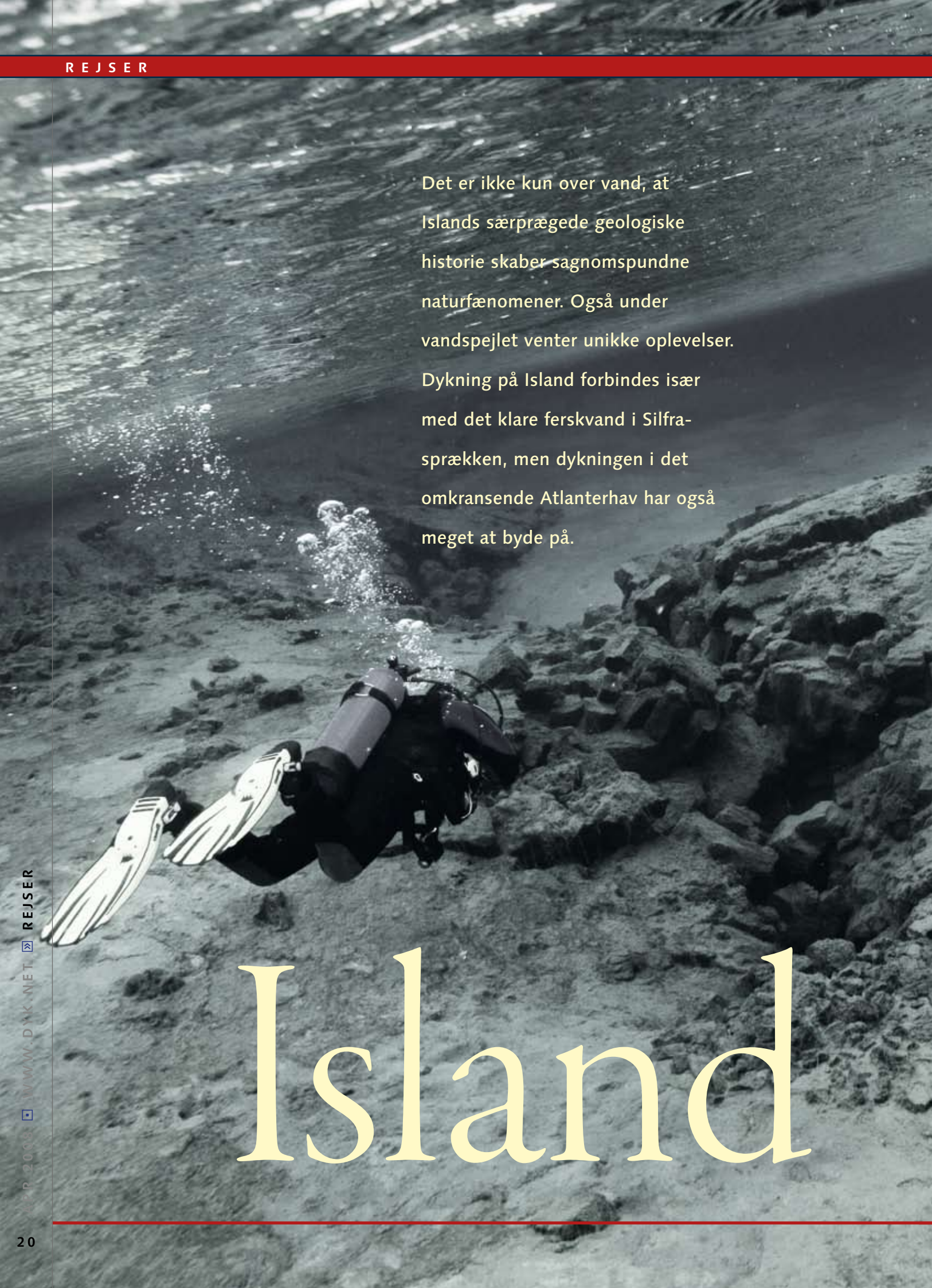


Det er ikke kun over vand, at Islands særprægede geologiske historie skaber sagnomspundne naturfænomener. Også under vandspejlet venter unikke oplevelser. Dykning på Island forbindes især med det klare ferskvand i Silfra-sprækken, men dykningen i det omkransende Atlanterhav har også meget at byde på.

Island

TEKST OG FOTO **JESPER KJØLLER**

– Dykning mellem to kontinenter

Der er anbragt en bøje ved siden af skorstenen, og vi hopper i fra bådens høje ræling med et kæmpe plask. Vi dykker fra en fiskekutter, der nu fungerer som *whale watching*-fartøj, lystfiskerbåd – og altså lejlighedsvis som dykkefartøj.

Vi stiger ned langs linen og lader os falde ned mod rebet, der er fastgjort ved nedstigningslinen på omkring 30 meters dybde. Rebet fører horisontalt hen til skorstenen. Mens jeg prøver at få øjnene til at vende sig til det grumsede og grønne vand, ser jeg en mur af fisk, der hvirvler rundt lige ude i kanten af synsfeltet. Det er den store stime af torsk, som min vært, Tobias Klose fra dive.is, fortalte at han så sidste gang, han var her. Torskene har åbenbart taget fast bopæl i nærheden af skorstenen og de er der under hele dykket. Ofte er torskene så tæt, at man næsten føler, man kan røre dem.

Vi følger rebet vandret gennem det grønne, uklare vand og kan så småt skimte skorstenen, der rejser sig op fra dybet. Bunden ligger 70 meter under os.

Det er ikke en skorsten på et vrag, vi er kommet for at besøge – det er en såkaldt *hydrotermisk skorsten*. Et af de utallige og overraskende geologiske fænomener, som Island er så rig på. Den er dannet fordi 76 grader varmt vand vælder op fra undergrunden, hvor det gennem årtusinder har afsat mineraler, der hvor det hede, mineralrige ferskvand møder det kolde saltvand.

Processen har taget omkring 11.000 år, og den har skabt en foreløbig 55 meter høj skorsten af mineraler, der slutter omkring 15 meter under overfladen. *Strýtan,* som fænomenet hedder på islandsk, blev opdaget af erhvervsdykkeren *Erlendur Bogason* og har været fredet siden 2001.

Strýtan er verdens største af sin art og den er unik derved, at den er verdens eneste hydrotermiske skorsten, der kan dykkes på. Alle andre kendte ligger alt for dybt og kan kun besøges med ubåde.

Jeg er så heldig at have Erlendur som makker på dette dyk. Ingen kender stedet bedre end ham. Han er en hærdebred og stolt islænding, og er dive.is' kontakt i Akureyri-området, som han kender som sin egen bukselomme – på trods af, at han oprindeligt er fra Vestmannaøerne nede mod syd.

Ekstra ballast

Jeg føler, at jeg stiger opad. Jeg lukker mere luft ud af min vest. Og igen ud af dragten. Jeg stiger stadig. Har jeg for lidt bly på? Jeg regner efter. Det kan ikke passe. Selv om jeg er i en tyk tørdragt og en velpolstret underdragt, og vi dykker i en salt fjord, burde det altså være nok bly. Nå, jeg får igen styr på min opdrift og koncentrerer mig om at tage flere fotos. Lidt efter er den gal igen. Hvad er det dog, der driller sådan? Jeg ligger jo og roder rundt som en amatør, der har tørdragt på for første gang. Så dæmrer det for mig! Skorstenen er dannet fordi vandet fosser op nede fra undergrunden. Det er det opstrømmende vand, der løfter mig op! Jo tættere man kommer på skorstenen, jo tydeligere mærker man det opadgående vandpres. Man skal virkelig passe på, og det kan godt betale sig at have et par ekstra kilos ballast på netop dette dyk.

Silfra-sprækken er legendarisk blandt dykkere. Den altid fremragende sigt, der går for at være verdens bedste, de historiske omgivelser og stedets geologiske storhed har gjort dykning i Silfra-sprækken til en af de dykkeoplevelser, man bare må have.



Erlendur vinker mig hen. Han vil vise mig noget. Han er da vel ikke ved at tage sin handske af? Han er blevet gal! Termometeret på min computer viser syv grader, og selv for en islænding må det være koldt. Han holder sin bare næve ind over det flimrende vand, der strømmer op af huller og sprækker. Han ser ikke ud til at lide nævneværdig overlast. Jeg beslutter mig dog for at beholde handskerne på, og nøjes med at fornemme varmen gennem neoprenet.

Vi svømmer rundt og rundt om tårnet, der bliver gradvist smallere mod toppen. Siden er oversået med koraller og søanemoner, og det er tydeligt, at livet trives her, hvor mineralerne og varmen skaber et godt og næringsrigt miljø.

15 meter under overfladen stopper skorstenen, men her er det næsten umuligt at ligge stille. Selv med al luft tømt ud af både dragt og vest, skubber vandet så meget op, at jeg næsten mister kontrollen. Det er vigtigt at være opmærksom på fænomenet og man skal i hvert fald ikke være for let, når man dykker her. Jeg når dog alligevel at skyde nogle billeder af Tobias' ansigt, der er næsten uigenkendeligt gennem det flimrende termolag, som opstår i mødet mellem de to temperaturer med omkring 70 graders forskel.

Friskfanget fisk

Strýtan ligger i den 60 kilometer lange fjord *Eyjafjörður*, der skærer sig dybt ind i nordkysten. I bunden gemmer Islands næststørste by Akureyri sig. Traditionelt har man erhvervet sig med fiskeri og landbrug i området, men de nye tider er også nået hertil, og serviceerhvervene har holdt deres indtog i det lille samfund, der oser af ro og velstand.

Vi bor på det lækre og nyindrettede Hotel Natur med udsigt over fjorden. Hval-båden ligger ved et lille fiskerleje på den anden siden af fjorden, og det tager en lille times tid at komme dertil. Undervejs henter vi fyldte flasker på byens brandstation. Det er pioner-dykning, dette her.

Der er flere hydro-skorstene i området. Erlendur har for nylig fundet en mindre, der ligger tættere ved havnen. Den er væsentlig yngre og har endnu ikke vokset sig så stor. Den en stadig ret nyopdaget og ikke mange dykkere har besøgt den endnu.

Men der også andre fine dyk i Eyjafjörður. Vi dykker fx på *Lilta Hóli* (lille bakke), der ligger lige uden for havnen. Det er en aflang pukkel, fem meter dyb på toppen og med sider, der falder brat ned til 18 meter. Hele området er dækket af vajende tangplanter. Dykket er ikke helt ulig det, man kan opleve på den norske

Sandiat prat dolent loborting exerostrud do odiamet verosto dunt lum doloreros.

vestkyst. Omkring bakken er det ikke usædvanligt at møde sømrokker på et godt stykke over en meter. Dem ser vi nu ikke, men vi opdager et par tudegrimme havkatte og nogle lidt kønnere stenbidere, der gemmer sig i tangskoven. Den ene havkat har så travlt med at knuse en musling med sit modbydelige tandsæt, af den ikke lader sig mærke med os og jeg kan komme helt tæt på med kameraet.

I overfladintervallet giver vi os til at fiske sej, og først når vi har fyldt en kurv til randen med fisk og aftensmaden er sikret, stopper vi med at pilke. Senere mødes vi hos Erlendur og hans familie for at spise de friskfangede fisk.

Over trægrænsen

Man flyver til Akureyri fra Reykjavík. Indenrigsbilletter er ret billige og flyveturen tager 40 minutter. Afgasningsdagen, før man flyver tilbage, kan passende tilbringes med sightseeing i området, hvor det ikke skorter på vulkaner, kratere, vandfald, varme, svovlduftende kilder og endeløse lavalandskaber med røg og damp, der vælder op af undergrunden.

Alternativt kan man køre i bil langs den pittoreske landevej, der løber i hele Islands omkreds. Turen tager omkring fem timer med lidt stop undervejs. Man keder sig ikke et øjeblik – dertil er landskabet simpelthen for storslået. Der er vidstrakte marker med islandske heste og får, som går frit omkring overalt. Der er fjorde, vulkankratere, gletschere og nøgne klipper, som er slebet flade af isen fra sidste istid. Omgivelserne ændrer sig hele tiden.

Sjovt nok er her næsten ingen træer, bortset fra lidt lavstammede nåletræer. Det føles som at køre i alperne højt over trægrænsen, selv når man kører langs vandet. Deraf vittigheden: *Hvad gør man, hvis man farer vild i en islandsk skov? Man rejser sig op!*

Islændingene selv siger: *Hvad skal man med træer? De tager jo bare udsigten.*

Dive.is

Dykkercentret Dive.is har opereret i over ti år. Det meste af tiden drevet af Tomas Knutsson, der er legendarisk på Island. Han har nærmest egenhændigt udviklet den islandske dykkeindustri og gjort Silfra berømt. Andre operatører er siden kommet til, men Tomas er stadig mr. Diving på Island. I 2006 overtog den sympatiske tysker Tobias Klose operationen efter Tomas, der i stedet har kastet sin betydelige energi ind et miljøprojekt, Blue Army.

Tobias er islandsk gift, har tre børn, har beboet øen i 13 år og taler sproget som en indfødt. Han er faldet godt til og kunne ikke forestille sig at bo andre steder. Som han siger:

– Tidligere rejste jeg i hele verden, men nu kommer hele verden til mig. Sidste uge havde vi besøg af dykkere fra Hong Kong, Rusland og USA.

Tobias vil vise mig det bedste af, hvad Island kan byde på. Efter to dage i Akureyri, er vi på vej mod tilbage mod Reykjavík, men planen om at sejle til *Vestmannaeyjar* (Vestmannaøerne) for at dykke der, må desværre aflyses. Ærgerligt. Jeg havde ellers set frem til fuglefjeld og søpapegøjer samt dykning ved Heimay-vulkanens lavaformationer. Området skulle være fyldt af tunneller, swim thrus og et par fine vrag. Vejrudsigten for de næste par dage gør det dog formålsløst at sejle dertil – sådan er Island også. Selv her i august er det vejret, der bestemmer alt. Alternativet – et par ekstra dage i Silfra – er dog ikke den værste plan B, man kan have. Dykningen i Silfra i Thingvellirnationalparken, der ligger inde i landet, 45 minutters kørsel fra Reykjavík, er stort set vejruafhængig.

Sølv

Det øsregner og Tobias og jeg er helt alene på parkeringspladsen lige ved den solide ståltrappe, der fører ned til Silfra-sprækken. Det føles lidt mærkeligt at stå og tage udstyr på midt i en historisk nationalpark, men i den silende regn, er en tørdragt ikke den værste påklædning, man kan tænke sig.



Sandiat prat dolent loborting exerostrud do odiamet verosto dunt lum doloreros.



Sandiat prat dolent loborting exerostrud do odiamet verosto dunt lum doloreros.

Jeg går ned ad trappen, tager mine finner på og får et chok, da jeg stikker hovedet under vandet. Jeg var forberedt på, at det var klart – men ikke så klart! Jeg lader mig glide under og den vægtløse fornemmelse, kombineret med den tilsyneladende endeløse sigtbarhed, er det tætteste, jeg har været på følelsen af at flyve. Vandet kan simpelthen ikke ses – kun mærkes.

Temperaturen er blot tre-fire grader, så man mindes om, at man er nedsænket, selvom væsken er usynlig. Jeg begynder at svømme og mærker der svage strøm af smeltevand fra gletscheren, der skubber os sagte fremad.

Kender du den fornemmelse, der opstår, når du er et berømt sted for første gang. Når du pludselig er der *on location*, kan du let blive skuffet – forventningerne viser sig at overstige virkeligheden.

Silfra-sprækken er legendarisk blandt dykkere. Den altid fremragende sigt, der går for at være verdens bedste, de historiske omgivelser og stedets geologiske storhed har gjort dykning i Silfra-sprækken til en af de dykkeoplevelser, man bare *må* have.

Og jeg er på intet tidspunkt skuffet – Silfra lever bestemt op til forventningerne – selv efter adskillige dyk i det forholdsvis lille område, bliver man hele tiden overrasket. Dårlig sigt er undervandsfotografens værste fjende. I Silfra forkæles man af det klareste vand i verden, og man skal være et skarn for ikke at finde fotografiske muligheder overalt.

Silfra betyder noget i retning af *sølvkvinden*, og selvom oprindelsen til det poetiske navn ikke står mig helt klart, er det alligevel en passende metafor for de lyseffekter, der opstår, når solens stråler spiller gennem det klare vand.

Katedralen

Nogle steder er sprækkerne brede, andre steder skal man nærmest kante sig, for at komme igennem. Hist og her er klippeblokke faldet ned og har sat sig i klemme – ofte kan man vælge at svømme under eller over. Ét sted er man så tæt på overfladen, at en snorkel havde været tilstrækkeligt, andre steder er der over 40 meter dybt.

Efter at have passeret en smal og lav sektion, åbner sprækken sig pludselig og bliver gigantisk. Vi er nået til Silfra-katedralen! Det er ikke svært at forstå inspirationen til navnet. Det er en næsten religiøse stemning, der hersker i dette gigantiske rum – især efter lige at have bevæget sig gennem en svæver passage. Jeg genkender stedet fra de mange billeder, jeg har set herfra og går straks i gang med at fotografere, mens jeg koster rundt med Tobias, så han hænger de rigtige steder i billedet.

Lagunen

Næste overraskelse får jeg, da vi svinger til venstre efter katedralen. Efter at have passeret et lavt område, hvor sten og klipper ligger hulter til bulter, kommer man ind i Lagunen. Der mødes jeg af et syn, der fornemmes helt uvirkeligt. I den lave lagune kan man for alvor fornemme den uendelige sigt – den modsatte bred er over 100 meter væk, og man kan se den lige så tydeligt. Lagunen er kantet af lysegrønne planter og bunden er dækket af et fint lag af sandfarvet, organisk materiale, der bliver hvirvlet op bare man tænker på at komme i nærheden af det med finnerne.

Det blå vand, de grønne planter og det beigefarvede bundlag producerer et fantastisk miks af farver, der spejles af overfladen. Det er mageløst!

Vi stiger op efter at have svømmet rundt i lagunen. Herfra fører en sti tilbage til parkeringspladsen.

Køb en flaske af det reneste og dyreste designer-klidevand, du kan opdrive. Og forestil dig så at fylde nogle dybe klippesprækker med millioner af liter af denne pure væske – så ved du hvordan det føles at dykke i Silfra!

En ekstra fordel ved at dykke i det rene vand, er at udstyret ikke behøver at blive skyllet bagefter. Faktisk er det sikkert renere efter end før. Er man tørstig, er det bare at tage regulatoren ud og tage en slurk – det iskolde vand smager fantastisk og kunne let sælges på flaske for en formue.

Den islandske dykkeindustri er stadig i sin vorden, og man skal være indstillet på, at logistikken endnu ikke er sat så effektivt i system, som så mange andre steder i verden. Til gengæld er der masser af pionerånd og dykningen drives af ildsjæle, der forstår at få det hele til at fungere på trods af de logistikmæssige udfordringer. Med lidt tålmodighed belønnes man til gengæld med store naturoplevelser på begge sider af vandspejlet.

Sandiat prat dolent loborting exerostrud do odiamet verosto dunt lum doloreros.



Geografi Island ligger i Nordatlanten, lige syd for polarcirklen. Island er en del af Europa i geografisk forstand, men geologisk set dækker øen to kontinenter, idet den danner toppen af den midtatlantiske ryg, som adskiller den europæiske og den amerikanske kontinentalplade. Island er den ottende største i verden og Europas næststørste efter Storbritannien. Der lever ca. 300.000 mennesker på den 103.000 km2 store ø, heraf bor ca. 1/3 i hovedstaden Reykjavík.

Klima De varme havstrømme i Nordatlanten sikrer en højere gennemsnitstemperatur end andre steder på samme breddegrad. Det giver milde og blæsende vintre samt kølige og fugtige somre. På trods af nærheden til polaregnene, er kysten isfri om vinteren. Klimaet svinger lidt forskellige steder i landet. Sydkysten er generelt varmere end nordkysten og højlandet er koldest.

Dykning Al dykning på Island foregår i tørdragt. Dive.Is har udlejningsdragter i forskellige størrelser, men det anbefales at medbringe sin egen, samt at have en vis rutine i koldtvandsdykning. Dykningen i havet er vejrafhængigt og det Islandske klima er kendt for sin uforudsigelighed, så en vis portion tålmodighed og fleksibilitet er nødvendig. Silfra er til gengæld vejruafhængig, selvom oplevelsen i den klare sigt er bedst, når solen skinner.
Sigten i havet er (som herhjemme) generelt bedst om vinteren, men i perioder med stille vejr, kan man også være heldig at opleve god sigt om sommeren.

Rejse Vi fløj til Island med Iceland Express. Turen tager tre timer og returbilletter kan fås for omkring 1.500 kroner. ***www.icelandexpress.com***

Valuta og prisniveau 100 islandske kroner svarer til 7,8 danske kroner. Island er et dyrt land og prisniveauet er højt. En guidet tur med to dyk i Silfra koster omkring 2.000 kroner, men så er det også inklusive udstyr samt transport til og fra hotel.

Tak til
Erlendur Bogason
Tobias Klose, Dive.Is – ***www.dive.is***
Hotel Natur, Akureyri – ***www.hotelnatur.com***
Islands Turistråd – ***www.icetourist.is***
Iceland Express – ***www.icelandexpress.com***





ÞINGVELLIR – VERDENS FØRSTE PARLAMENT

Þingvellir betyder tingsletten – altså sletten, hvor tinget lå. Det var her nybyggerne etablerede verdens første parlament i år 930 – og samme sted, at Island blev udråbt til republik i 1944. Man mødtes på tinge for at afgøre landets love på et fast tidspunkt hvert år. Samlingerne blev indledt ved, at lovsigermanden (lögsögumaður) oplæste lovene, som han havde lært udenad. Han stod og talte på lovklippen Lögberg, hvor akustikken sikrede, at alle kunne høre ham.

Islands største sø Þingvallavatn er dannet af smeltevandet fra gletscheren Langjökull. Vandet siver gennem et kæmpeareal med porøst lava. Smeltevand fra en gletscher er i forvejen temmelig rent, men efter at være filtreret i lavaen, er det vand, der via Silfra strømmer ud i søen, så klart, at det nærmer sig den teoretiske grænse for sigtbarhed. Vandet er omtrent 40 år om at løbe fra gletscheren til udløbet i søen. Inden det når frem, strømmer det gennem en række sprækker. De er opstået ved, at de to kontinentalplader, hvorpå henholdsvis det europæiske og det amerikanske kontinent hviler, bevæger sig fra hinanden med ca. to cm om året.

Þingvellir blev udråbt til nationalpark i 1928 – både på grund af den historiske vigtighed og det specielle geologiske og vulkanske miljø. Her kan kontinentaldriften observeres og forstås. Området er desuden UNESCO World Heritage Site. Sammen med vandfaldet Gullfoss og de berømte gejsere ved Haukadalur, danner Þingvellir Den Gyldne Cirkel – Islands mest berømte sightseeing-rute, som gennemføres med udgangspunkt i Reykjavík. Dive.is arrangerer endagesture med dykning eller snorkling i Silfra og resten at højdepunkterne på Den Gyldne Cirkel.

Sandiat prat dolent loborting exerostrud do odiamet verosto dunt lum doloreros.